

Kabinet ilustrácie — XIII.

VLADIMÍR KRÁL

V kabinete chémie sa miešajú vône a pachy, v prírodovednom kabinete zasa čosi rastie a niečo, zaliate v skle, nás upúta vo vitríne. V kabinete jazykov sa povalujú kopy kníh a v kabinete hudobnej výchovy, tam zasa zneje množstvo zvukov. Ale čo sa deje v kabinete ilustrácie? Hm... tam sú uložené príbehy s obrázkami. Čakajú na to, kedy sa na ne pozriete a poviete: „TOTO!“ Toto som už videl. Toto si pamätám z knihy...

Viete Čítate knižku, pozeráte sa na ilustrácie.

A zrazu... ste v divadle. Naozaj.

Príbehy Vlada Krála sa odohrávajú (akoby) medzi kulisami.

Masívne farebné plochy sú naukladané za seba a medzi nimi sa pohybujú v svojskom systéme všetky tie zvieratá, ľudia aj veci, okolo ktorých sa točí dej. Každý jeden obrázok, každá figúra sa pokojne dajú rozložiť na detaily ako skladačka. Zdá sa vám, že by ste im poľahky mohli odmontovať ruky, uši, topánky a presúvať jedno cez druhé, meniť pózy.

Rozumiete tomu, na čo sa pozeráte.

Dokonca aj deti, ktoré ešte nevedia čítať (alebo tie, ktoré knižky veľmi neoblubujú) podľa obrázkov dokážu jednoduchým: „*Aha, tu tento robí toto a táto ide tam*“ uhádnuť dejovú líniu.

Dynamiku v tých ilustráciách nevytvárajú ani tak rýchle či intenzívne ťahy štetca ani štylizácia (tá je, naopak, pomalá, vláčna), ale farby. Plochy plné hrejivých

alebo, naopak, chladných odtieňov, ťahaných od kraja po kraj. Prekladajú sa jedna cez druhú, kontúrujú hmotu, vytvárajú efekt obrazu v obraze. Všetko je o pár tónov intenzívnejšie než v skutočnosti.

Nejako to urobí – dotiahne vás dovnútra príbehu.

To vôbec nie je málo a ani to nie je jednoduché. Skloniť sa k dieťaťu, hovoriť „*jeho*“ jazykom, trafiť do spôsobu premýšľania a na základe toho naštylizovať, naskladať ten svet vo vnútri knihy.

Vie to.

K príbehom aj k tým, ktorí si ich čítajú, je... hm, ako to povedať? Jemný a úctivý. Neprekračuje ich hranice, nič k nim nepridáva, len ide po *prvej signálnej* fantázii, trpezlivo v rytme textu. Všetko v jeho knižkách je také pohodové. Dobré sa čítajú pod perinou, dobre sa do nich pozerá. Dobré sa o nich rozpráva.

Je vtipný, ale nepoužíva cynizmus, dvojzmysly ani útočnú iróniu. Skôr rozosmieva, než by sa vysmieval, láskavo glosuje.

Rád prehráva, patetizuje situácie, používa mohutnú gestikuláciu. To je pre ilustrátora vždy riskantná plocha, pri rozmachu nespadať do opisnosti, do prílišného didaktizmu. U Vladimíra Krála je však výsledok takéhoto balansu (zatiaľ) pozitívny – dokáže sa udržať nad vecou. Vlastne nad ilustráciou.

Necháva sa inšpirovať a vôbec neskrýva čím: v rozhovoroch hovorí o európskej stredovekej maľbe, neskôr o geometrii. Keď si jeho knižky rozložíme jednu po druhej na časovej osi, uvidíme, že má svoje obdobia – niekoľko rokov, niekoľko kníh za sebou –, v ktorých je vždy sám sebe podobný, poznateľný, a potom sa premení.

Dokonca mal doposiaľ šťastie na veľkorysých vydavateľov, ktorí rozumejú tomu, že deti potrebujú množstvo obrázkov a veľkých: aby im ostali v hlave roky, aby podľa nich identifikovali „kto je kto“ a „čo robí“. Tak koncipoval napríklad knižky *Išlo vajce na vandrovku* alebo *Kozliatka*.

Ida Želinská

(kurátorka TOTO! je galéria, Bratislava)

VLADIMÍR KRÁL

(*1974)

Študoval na Katedre animovanej tvorby na Filmovej a televíznej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Potom pracoval ako ilustrátor, scénický výtvarník, grafický dizajnér a režisér animovaných televíznych filmov. Z nich môžeme spomenúť napríklad *Keď nie, tak nie* (1998) či *Dvojhlasná invencia a-mol* (1999). Svoju bábkovú scénografiu predstavil napríklad v predstaveniach *Betlehemske rozprávky* (1998) alebo *Veľký primáš Baro* (2002). Spolupracoval s Domom umenia pre deti Bibiana na výstave *Naše Vianoce na skle maľované* (1999). Pre filmový festival Art film 1999 vytvoril úvodnú zvučku, ďalej výtvarné návrhy k animovanému seriálu *Čarovný zvonček* a dokumentárnemu cyklu *Římani za humny*. Ilustroval mnoho kníh, napríklad *Analfabeta Negramotná* od Jána Uličianskeho, *Vianočné mystérium* Josteina Gaardera či *Kozliatka* od Márie Rázusovej-Martákovvej a Jaroslavy Blažkovvej.

VÝBER Z ILUSTRAČNEJ TVORBY

Astík a Obík (K. Vulganová, K. Rybárová – Agentúra K 2001)

Analfabeta Negramotná (J. Uličiansky, Trio Publishing 2011)

Vianočné mystérium (J. Gaarder, Artforum, 2012)

Kozliatka (M. Rázusová-Martáková, J. Blažková, Buvik 2013)

Ako šlo vajce na vandrovku / Tri prasiatka (M. Rázusová-Martáková, Margita Príbusová, Buvik 2015)

Janko Hraško / O Janíčkovi (M. Ďuričková, Buvik 2018)

Jako by tu tisíc detí bylo (A. Heyduk a P. Šrámek, Albatros 2018)

Vtáčia legenda (D. Hevier, Trio publishing, 2018)

Líza, mačka z Trojice (J. Uličiansky, Trio publishing, 2019)